

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร
THE 21st CENTURY LEARNING MANAGEMENT COMPETENCY OF
TEACHERS IN SCHOOLS UNDER BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

¹สุเทพ ภูวนัตต์เมธา, ²อัจฉรา วัฒนานรงค์, ³ศักดิ์ชัย นิรันธทวี และ ⁴ธารินทร์ รasanนท์
¹Suthep Phuwanatmaytha, ²Achara Whattananarong, ³Sakchai Nirunthawee
and ⁴Tharin Rasanond

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา, ประเทศไทย
College of Management, University of Phayao, Thailand

¹Thepstar15 @gmail.com

Received: October 27,2024; **Revised :**November 12, 2024; **Accepted :**December 28,2024

บทคัดย่อ

สมรรถนะเป็นผลรวมของความรู้ความสามารถและศักยภาพในด้านต่างๆ ของบุคคลที่แสดงออกมาให้เป็นที่ประจักษ์ เป็นผลลัพธ์จากการสั่งสมความรู้และการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องผ่านการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ สมรรถนะเป็นการผสมผสานระหว่างทักษะ องค์ความรู้ พฤติกรรมและคุณลักษณะต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียน ครูที่มีสมรรถนะสูง จะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น การพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็น องค์ประกอบ

¹นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา คณะวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

²รองศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

³รองศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

⁴อาจารย์ ดร. คณะวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน และความสามารถในการพัฒนาการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน โดยการพัฒนาครู สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การปฐมนิเทศ การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน การสอนงาน การหมุนเวียนงาน การฝึกอบรมโดยโปรแกรมพิเศษ การฝึกอบรมโดยการฝึกงาน การศึกษาดูงาน กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ครูสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครจึงจำเป็นต้องปรับตัวและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมรับมือกับความท้าทายของโลกปัจจุบันและอนาคต การมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้ครูสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, การพัฒนาครู, สมรรถนะการจัดการเรียนรู้

Abstract

Competency is the sum of knowledge, skills, and various potentialities of an individual that are demonstrated and made evident. It is the result of continuously accumulating knowledge and developing skills through learning and experiences. Competency is a combination of skills, knowledge, behavior, and various attributes, which are key factors that can enhance work efficiency. For school teachers, competency in learning management in the 21st century is a critical factor that affects the quality of student learning and development. Teachers with high competency can fully develop their students' potential. Therefore, developing and promoting these competencies is essential for teachers to focus on continuously improving teaching and learning for students in both the present and future. The components of a teacher's competence in learning management include the ability to organize learning activities, the ability to create learning networks, the ability to use media and technology in learning management, the ability to develop students' learning skills, and the ability to enhance students' knowledge creation. Teacher development can be achieved through various methods such as orientation, on the job training, coaching, job rotation, training through special programs, internship training, and study visits. Bangkok is a rapidly changing and

developing capital city. Therefore, teachers in schools under the Bangkok Metropolitan Administration need to adapt and incorporate new technologies into their learning management. This is to prepare students to cope with the challenges of the present and future world. Having the competency to manage 21st century learning enables teachers to create a modern learning environment that meets students' needs. This helps students acquire essential skills in critical thinking, problem-solving, and effective use of technology.

Keywords: Learning Management, Teacher Development, Learning Management Competency

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัยต้องการครูที่มีสมรรถนะสูงและสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้จึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นและเร่งด่วนสำหรับครูในยุคปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1) สำหรับ กรุงเทพมหานคร มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะที่ตรงตามสายงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการติดตามและประเมินผลสมรรถนะของบุคลากร ให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด เพื่อยกระดับคุณภาพของบุคลากรและส่งเสริมการศึกษาของเยาวชนให้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครถูกกำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และยังสอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน (สำนักงานการศึกษา, 2565 : 27) ครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีบทบาทสำคัญในการสร้างรากฐานการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 จึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะและ

ความรู้ที่พร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการสอน และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะที่ครูจำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูมีหลากหลายวิธี เช่น การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน และการฝึกอบรม (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2547: 1)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมถึงแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงสมรรถนะครูให้สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย การพัฒนาสมรรถนะจะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม แต่ยังช่วยเสริมสร้างศักยภาพและความมั่นใจให้กับครูในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ สร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าในระบบการศึกษาของกรุงเทพมหานครในอนาคต

ความหมายของสมรรถนะ

การมีสมรรถนะที่ดีเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน สมรรถนะไม่เพียงแต่หมายถึงการมีทักษะที่ดีในงานที่ทำ แต่ยังครอบคลุมถึงความรู้ พฤติกรรมและคุณลักษณะต่างๆ ที่มีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สมรรถนะที่ดีสามารถช่วยให้เรามีความสามารถในการแก้ไขปัญหา พัฒนาตนเองและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2549 :17) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal characteristic or Attributes) ที่ทำให้บุคคลผู้นั้น ทำงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน (2551: 3) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ทำให้ปัจเจกบุคคล สามารถสร้างผลงาน ปฏิบัติงานที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้ดีกว่าผู้อื่น หรือ หมายถึง พฤติกรรมในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้สามารถสร้างผลงานโดดเด่นกว่าเพื่อร่วมงานในองค์กร สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553: 1) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานที่โดดเด่นในองค์กร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562: 9) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ เป็น

ความสามารถของบุคคลในระดับที่สามารถปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ที่ตนมีอยู่ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ ของบุคคลในการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของตน มาประยุกต์ใช้ในงาน หรือในสถานการณ์ต่างๆ ได้จนประสบความสำเร็จ สมรรถนะเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือคุณลักษณะ ที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต และ ธงชัย สมบูรณ์ (2563: 25) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะว่า หมายถึง ผลรวมของความรู้ความสามารถและศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของบุคคลที่แสดงออกมาให้เป็นที่ประจักษ์ โดยสมรรถนะเกิดจากการสั่งสมการเรียนรู้ การเรียนรู้ ที่ใช้ระยะเวลาพอสมควร

สรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถและศักยภาพของบุคคลในระดับที่สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ที่ตนมีอยู่ โดยสมรรถนะเกิดจากการสั่งสมการเรียนรู้ที่ใช้ระยะเวลา

ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง กระบวนการที่ครูสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสร้างความรู้และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ผ่านการคิดและการทำงานร่วมกันในสังคม ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและจัดสรรประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน การเรียนรู้เน้นการบูรณาการความรู้จากหลายสาขาและวิธีการเรียนรู้หลากหลาย รวมถึงการประเมินผลหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (สิทธิพล อัจฉรินทร์, 2564 : 72) นอกจากนี้ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565 :86) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งเกิดจากการออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ การจัดหาทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามตัวชี้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่ออบรมสั่งสอนหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาตนเองในทุกด้านเต็มตามศักยภาพ

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เจริญงอกงามทั้งร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (กุลิสรา จิตรชญาวิช, 2564, หน้า 11) นอกจากนี้ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565 :87) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ โดยการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยมีการออกแบบการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและคุณค่า สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสม และการประเมินการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญในการช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียน เสริมทักษะ เสริมสร้างประสบการณ์ และสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ไปใช้พัฒนาตนเอง และสังคมได้

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียน ครูที่มีสมรรถนะสูงสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น การพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูควรมีความใส่ใจและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วิจารย์ พานิช (2559 :24-25) ได้กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ในโรงเรียนต้องเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง ครูต้องปรับบทบาทจาก “ครูสอน” มาเป็น “ครูฝึก” หรือครูผู้คอยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ห้องเรียนต้องเปลี่ยนจากห้องสอนมาเป็นห้องทำงาน (Studio) เพราะในเวลาเรียน นักเรียนจะเรียนรู้กันเป็นกลุ่มโดยใช้การทำงานร่วมกันที่เรียกว่า "การเรียนรู้แบบโครงงาน" (Project-Based Learning) การศึกษาในปัจจุบันต้องเปลี่ยนจากการเน้นการสอนของครู มาเป็นการเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน การเรียนรู้ต้องเปลี่ยนจากการเรียนของปัจเจกบุคคล มาเป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เปลี่ยนจากการเน้นการแข่งขัน มาเป็นการเน้นความร่วมมือและการช่วยเหลือแบ่งปันกัน ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการบอกเนื้อหาสาระ มาเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและความท้าทายให้กับนักเรียน พร้อมทั้งสร้างความสนุกในการเรียนรู้ โดยเน้นการออกแบบโครงงานให้กับนักเรียน

แบ่งกลุ่มกันลงมือทำเพื่อเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Doing) ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หลังจากการลงมือทำ ครูจะชวนให้นักเรียนร่วมกันทำ Reflection หรือ AAR (After Action Review) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และฝึกทักษะที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยง ทั้งยังโยงประสบการณ์ตรงเข้ากับทฤษฎีที่มีการเผยแพร่ไว้แล้ว ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชิงทฤษฎีจากการปฏิบัติ ไม่ใช่เพียงจากการฟังและท่องจำ หัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงคือ การเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by Doing) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้ด้วยการฟังครูสอน (Learning by Attending Lecture / Teaching) มาเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง นักเรียนจะได้ประสบการณ์และทักษะที่แท้จริงผ่านการทำงานร่วมกันในโครงการต่างๆ ซึ่งจะเป็พื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคต

ในบทความนี้จะกล่าวถึงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ในส่วนที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดการศึกษาปัจจุบันได้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะศตวรรษที่ 21 ซึ่งในการดำเนินการจากการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจำเป็นจะต้องรู้จักผู้เรียนรอบด้านและสามารถวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน (สิทธิพล อาจอินทร์, 2564: 9)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 8-9) ได้กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ต้องสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง และสามารถประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่บูรณาการเนื้อหาด้วทักษะในศตวรรษที่ 21 จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดย ครูผู้สอน มีส่วนสำคัญต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูที่ดีต้องมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ เมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับผู้ปกครอง

และชุมชนได้ดี และ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูต้องสามารถจัดการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้และต่อยอดความรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่จะเกิดกับลูกศิษย์เป็นสำคัญ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 5-6) ครูทุกคนจะต้องคำนึงถึงหลักการ กระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ต้องเสริมสร้างเยาวชนให้มีทักษะสำคัญ ปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในการทำงานให้ตรงกับความต้องการในตลาดแรงงาน สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ การเตรียมความพร้อมของครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง (สุคนธ์ สิทธิพานนท์, 2560, หน้า 24-27) สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2556, 16-21) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิต แต่เนื่องจากสาระวิชาสำคัญไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้จึงควรเป็นการค้นคว้าของนักเรียนเป็นหลัก โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ

ครูผู้สอนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะสามารถจัดสาระการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ วิธีคิด ทักษะและเจตคติในการปฏิบัติงาน พัฒนาคุณลักษณะและทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการคิด การปฏิบัติการลงมือทำ ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดสมรรถนะในระดับที่ต้องการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562:17)

2. ความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียนอีกต่อไป แต่ขยายไปสู่การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกันระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร และแหล่งความรู้อื่น ๆ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ และการเรียนรู้ระหว่างกันกลายเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งในด้านวิชาชีพและสังคม เครือข่ายการเรียนรู้เป็นความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกซึ่งอาจจะเป็นบุคคลกับบุคคล กลุ่มกับกลุ่ม องค์กรกับองค์กร องค์กรกับชุมชนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ทรัพยากรสนับสนุน ส่งเสริมและร่วมกันดำเนินกิจกรรมของสมาชิกให้ประสบความสำเร็จต่อเนื่องบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตรและเอื้ออาทรต่อกัน (สนธยา พลศรี 2550, อ้างอิงจาก สุจิตรา ยางนอก, 2567, สื่อออนไลน์)

ในปัจจุบัน เครือข่ายการเรียนรู้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ไม่ใช่เพียงชุมชนหรือเครือข่ายที่อาศัยเชิงพื้นที่หรือทางกายภาพเท่านั้น แต่เป็นชุมชนแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญ กระบวนการเรียนรู้ในยุคนี้เกิดขึ้นผ่านชุมชนเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตที่เชื่อมโยงกันทั่วโลก เครือข่ายเหล่านี้เป็นชุมชนทางอากาศที่มีความสัมพันธ์โยงใยกว้างขวางและซับซ้อนมากขึ้น ยุคข้อมูลข่าวสารและการปฏิบัติเทคโนโลยีสารสนเทศได้ก่อให้เกิด “สังคมสารสนเทศ” (information society) ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้าง “เครือข่าย” ซึ่งเป็นองค์การในการจัดการกิจกรรมของมนุษยชาติรูปแบบใหม่ การสื่อสารในสังคมเครือข่ายจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะทำให้สมาชิกเกิดการรับรู้ สร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลร่วมมือและค้นหาเป้าหมายร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นแนวทางที่ทำให้สมาชิกในเครือข่ายมีโอกาสเรียนรู้ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมของกันและกัน เครือข่ายการเรียนรู้ในยุคนี้ไม่เพียงแต่เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ยังสร้างความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและลึกซึ้งกว่าเดิม การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยทำให้กระบวนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สังคมเครือข่ายช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งหมดนี้ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุจิตรา ยางนอก, 2562, อ้างอิงใน ชไมพร ดิสถาพร, 2567, สื่อออนไลน์)

3. ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกด้านของชีวิต การศึกษาไม่ได้เป็นข้อยกเว้น ครูยุคใหม่จำเป็นต้องเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว การมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อการสอน การประเมินผล และการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มยังช่วยให้ครูมีความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการสอนได้อย่างทันสมัย การติดต่อสื่อสาร การส่งงาน/การบ้าน และการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มเป็นอีกหนึ่งด้านที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญ ดิจิทัลแพลตฟอร์มช่วยให้ครูสามารถสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถส่งงาน/การบ้านผ่านช่องทางออนไลน์และได้รับข้อเสนอแนะจากครูได้ทันที การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มยังช่วยให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่น

และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , 2565 : ฉ)

สรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ครูยุคใหม่ต้องเรียนรู้และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีและการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ครูสามารถสร้างการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างเต็มที่

4. ความสามารถในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ทำให้การเรียนรู้ไม่สามารถหยุดนิ่งได้ การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลจึงไม่เพียงพออีกต่อไป เพราะข้อมูลที่ควรเรียนรู้มีมากมายและไม่สามารถครอบคลุมได้หมดในเวลาเรียนที่จำกัด ดังนั้นความสามารถในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงกลายเป็นเป้าหมายหลักของการศึกษาในยุคปัจจุบัน การพัฒนาทักษะการเรียนรู้เริ่มจากการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสกัดและคัดกรองข้อมูลที่สำคัญ การมุ่งเน้นสอนเกี่ยวกับกระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตแห่งวิทยาการและเกิดการรู้คิดเป็นสิ่งสำคัญมากในยุคนี้ ทักษะการคิดขั้นสูง การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ การจัดการแก้ไขปัญหา การสังเคราะห์ข้อมูล และการคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องพัฒนาเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ การทำงานเป็นทีมและการสร้างเครือข่ายเป็นอีกทักษะที่สำคัญ การมีทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิรดา เวชญาลักษณ์, 2561, หน้า 58)

5. ความสามารถในการพัฒนาการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน

ยุพิน พิพิธกุล (2546 :11-52, อ้างอิงใน สุปราณี จิราณรงค์, 2558 : 70-107) ได้กล่าวว่า ครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องเข้าใจและนำปรัชญาการสอนไปใช้ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม เนื่องจากการสอนไม่ได้เป็นเพียงแค่การส่งสาระการเรียนรู้ไปให้นักเรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างพื้นที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองด้วยความคิดและการกระทำของตนเอง ดังนั้น การเป็นครูที่เก่งในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีลักษณะ คือ เข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงในการสอนและการเรียนรู้ โดยการสนับสนุนและกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและคิดเอง เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืน ใช้จิตวิทยาในการปกครองชั้นเรียนซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปกครองชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทราบและเข้าใจจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กในวัยต่าง

ๆ ครูควรสอนและสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของนักเรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่น มีการเตรียมความพร้อมด้านสาระการเรียนรู้ที่จะสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของนักเรียน ควรสร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับคุณธรรมและจริยธรรมในห้องเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีการสอนและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้พร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในสังคมและอาชีพ ใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน มีความเข้าใจในกระบวนการวัดและประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าการสอนได้ผลตามเป้าหมาย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการสอนและการเรียนรู้ ในบทความนี้กล่าวถึงแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ดังนี้

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สามารถทำได้หลายแนวทางแตกต่างกันไปตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของการพัฒนา สมรรถนะและวัฒนธรรมองค์กรที่มีความแตกต่างกัน โดยการพัฒนาศูสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การปฐมนิเทศ การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน การสอนงาน การหมุนเวียนงาน การฝึกอบรมโดยโปรแกรมพิเศษ การฝึกอบรมโดยการฝึกงาน การศึกษาดูงาน (เชมณัฐ ภูทองไชย, 2559: 366) นอกจากนี้ สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2564, หน้า 85-89) ได้กล่าวว่าวิธีการพัฒนาในปัจจุบันมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับความต้องการในการพัฒนา วิธีการพัฒนาบุคลากรประกอบด้วยวิธีการ เช่น การอบรมและสัมมนา เป็นวิธีการเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงานของบุคลากร ทั้งในด้านความคิด ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ พฤติกรรม อุปนิสัยและเจตคติ การเรียนรู้ผ่านการประชุม เป็นการพัฒนาศูการด้วยการเข้าร่วมประชุม เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในการนำการประชุม การรับฟังและเสนอความคิดเห็นในการประชุม การพัฒนาผ่านออนไลน์ เป็นการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตหรือดิจิทัลแพลตฟอร์ม

การพัฒนาสมรรถนะเหล่านี้จะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการเผชิญกับความท้าทายในสังคมและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมั่นใจและประสบความสำเร็จในอนาคต

บทสรุป

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในยุคที่เทคโนโลยีและสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจำเป็นต้องปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบวนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายและยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของนักเรียนแต่ละคนก็เป็นสิ่งสำคัญ ครูที่มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมทักษะทางสังคม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ในนักเรียน ครูจะสามารถออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงและการแก้ปัญหาที่จะช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาและความท้าทายต่างๆ ในชีวิตประจำวันและในอนาคต เป็นตัวอย่างที่ดีในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนมีความใฝ่รู้และตั้งใจเรียนรู้ตลอดเวลา การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในกรุงเทพมหานครยังมีผลกระทบเชิงบวกต่อการศึกษาในระดับท้องถิ่นและประเทศ เมื่อครูมีความสามารถและสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาทักษะของนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ความสามารถของครูในการนำเสนอการเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับนักเรียนในการเติบโตและประสบความสำเร็จในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2564). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชมณัฐ ภูกองไชย. (2559). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ*. อุดรธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิจารณ์ พานิช. (2559). *บันทึกชีวิตครู สู่ชุมชนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ธงชัย สมบูรณ์. (2563). *แก่นความเป็นครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ขไมพร ดิสถาพร. (2567). เอกสารประกอบการสอน รายวิชา ศษ431 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้.
<https://ir.swu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/16620/1/Edu-Book-ED431.pdf>
 (สืบค้นวันที่ 24 กรกฎาคม 2567).
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2561). หลักการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2564). ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุกัญญา แซ่มซอย. (2565). การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2565). แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.2566 สำนักงานการศึกษา.ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู.ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือการกำหนดความรู้ความสามารถทักษะและสมรรถนะสำหรับตำแหน่ง. นนทบุรี: ประชุมช่าง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2562). เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชนและเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สกศ.
- _____. (2565). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มโดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซนจูรี่ จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุกัญญา รัตมิตร์มโชติ. (2549). แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0. กรุงเทพฯ: เทคนิคพริ้นติ้ง.

สุจิตรา ยางนอก. (2567). เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาเครือข่ายการเรียนรู้กับการพัฒนาสังคม. <https://blog.bru.ac.th/wp-content/uploads/bp.attachments/1> (สืบค้นวันที่ 24 กรกฎาคม 2567)

สุปราณี จิราณรงค์. (2558). *ครูประจำชั้นมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). *การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: ราชบุรุษธรรมรักษ์การพิมพ์.

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2564). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.